

Ivana Zajc

Boštjan Gorenc: Kaj se skriva očku v bradi.

Ilustriral: Igor Šinkovec.

Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Čebelica), 2017.

Pisatelj in prevajalec Boštjan Gorenc - Pižama se je s slikaniškim prvencem preizkusil še v pisanju za najmlajše. Verzificirano besedilo opisuje dečka, ki se potika po očkovi bradi, medtem ko očka spi, in brska med nenavadnimi domišljjskimi pojavi v različnih predelih bradatega sveta. Motiv se v besedilu razširi na več prizorov, ki jih fantek opazuje; pred njim se razgrnejo drobcu iz življenja čudnih bitij – ob očkovem smrčanju denimo deček ugiba, ali v bradi brundajo mladi medvedki. Dogajanje v tem svetu je seveda pomanjšano in se prilagaja specifikam dlakavega okolja, troglavi zmaj na primer pazi, da ne bi med bujnim rastjem s svojim ognjem povzročil požara. Tako se zgodba strukturira v več drobnih slik, ki opisujejo hudomušne, predvsem pa ljubke in sproščene prizore. Bitja v bradi so večidel statična: troglavi zmaj zgolj varuje svoj pravljичni zaklad, navihan sladkosned poleti očku ukrade malo sladoleda, sivi dolgozobi volk drema v podrasti, lovec pa – zgolj za zabavo – postavlja pasti za bolhe. V bradi se razprostira izjemno umirjen in svetel svet, v katerem ni hujših zapletov, le preprosta zdajšnjost bivanja.

Zgodba se začne *in medias res* – neposredno v bradi, liki niso posebej predstavljeni in karakterizirani, zato imajo veliko težo ilustracije. Te je

prispeval Igor Šinkovec in zelo od blizu ujamejo osrednji knjižni osebi. V prvi ilustraciji je celotna stran ovita v brado, zato so barve temnejše, svetlolasi deček pa je izrisan s čistimi potezami in deluje izjemno sproščeno in zvedavo. Na začetku vidimo samo očkova usta, šele na koncu se izriše celotna očetova postava, ki sicer po videzu zelo spominja na Pižamo. Poudarjen je kontrast med drobnim dečkom in ogromno očkovo glavo z brado, ki se razprostira čez skrivnostne pomanjšane dežele. Ilustracija je pozorna na detajle in med dlake nasuje simpatične drobcene škrate ter bolhe. Je igriva, dinamična in nežna, zato je za ta tekst odlična “boljša polovica”. Joyce Whalley v delu *The International Companion Encyclopedia of Children's Literature* opozori, da je razlika med knjigo z ilustracijami in slikanico to, da ilustracije v slednji tekst izboljšajo ali mu dodajo globino. *Kaj se skriva očku v bradi* ta potencial slikanice odlično izkoristi, saj izrisane podobe besedilo podelijo novo dimenzijo.

Osrednja motivacija dogajanja v slikanici je naslovno vprašanje, ki si ga glede na ilustracije zastavlja deček, vendar bi se lahko, po namigu v besedilu sodeč, podobno spraševal tudi očka, ki prijetno drema. To je le eden od znakov intimne povezanosti med obema, ki jo vzpostavi ta drobna zgodba, ilustracije pa jo še dodatno poudarijo. Očka in sin si potovanje skozi brado – vsak po svoje – delita. Sinček ga doživi kot raziskovalski podvig, ki vznemirja njegovo domišljijo, oče pa vse skupaj zgolj izsanja skozi niz prostih asociacij v polsnu. Med dlakami se prikazujejo liki, ki bi jih nemara lahko našli v kaki slikanici: volk, troglavi zmaj, lovec. Prizori v bradi se torej nanašajo na pravljlični imaginarij, ki glavna lika povezuje. Ta vez med njima, ki izhaja – tako lahko sklepamo po ilustracijah – iz njunega druženja v knjižnem svetu in iz njune igre, se na zelo izviren način izriše s sožitjem med besedilnim in vizualnim delom slikanice. Na začetnih straneh so denimo omenjeni mali medvedki, ki brundajo v bradi, na koncu pa na polici vidimo knjigo o prav takih medvedkih; troglavi zmaj, ki se v besedilu skriva med dlakami, je tudi dečkova igrača, ki jo vidimo na zadnji ilustraciji. Kot dlake v skodrani bradi je vse prepletano, na delu je prosta igra asociacij.

Zaradi opisanega delo vzbuja občutke varnosti in popolnega zaupanja med staršem in otrokom, dečkovo potovanje skozi brado pa hkrati predstavlja tudi “crkljanje” z očkom. Sproščene domislice se lahko rojevajo le v toplem in iskrenem odnosu, o katerem slikanica resda ne govori neposredno, vendar to občutje preveva sleherno stran. Knjiga tako posredno opisuje varnost, ki jo otroku daje starš in ki otroku omogoča, da prosto raziskuje, posredno pa opiše tudi fizično bližino, povezavo dveh teles, ne le

dveh miselnih svetov. Tako postane ta drobna knjižica s petimi štirivrstičnicami mali spomenik iskreni in neobremenjeni bližini med otrokom in staršem.

Jezik v slikanici je skrbno izbran in premišljen; gibki verzi se redkeje končujejo z rimami, pogosteje pa z drugimi, manj celostnimi ujemanji glasov, kar zveni sveže. Kitice so ujete v ritem, ki pa ni rigiden, saj včasih kaže odstopanja in zveni zelo naravno. Z jezikovne plati je knjiga "specialiteta" z zgolj nekaj sestavinami, ki pri bralcu ustvarijo občutek mehkoobe. Besedišče je preprosto, razumljivo (vendar nikakor "obubožano") in z zgolj nekaj potezami prepričljivo izriše bogate podobe. Te lahko pri branju delujejo kot začetki novih zgodb, kot izhodišča za otrokovo domišljjsko igro, ki jo lahko ob skupnem listanju dela spodbudijo starši.

Ni dvoma, da imamo v rokah umetnino, ki bo pri mladih bralcih poleg drugega spodbudila tudi identifikacijo z malim raziskovalcem. Vprašanje je le, v kolikšni meri se bo dotaknila tistih predšolskih bralcev, ki se bolje znajdejo v jasno strukturirani zgodbi. Sestava obravnavanega besedila je namreč niz različnih slik, med katerimi ni vzročno-posledičnih razmerij. Zgodba ni razprostrta med ključnimi dogodki v dramaturškem loku, marveč jo sestavljajo vtisi in trenutki, ki se končajo nenadoma, z odhodom v vrtec. Besedilo ne izpostavlja nobenih napetosti ali protivnih sil, motivacija za odkrivanje novega sveta v bradi je neovirana vedoželjnost. Prikazan je le droben praznik bližine. Edini kontrast je tisti med zasanjanim dremežem in zburjanjem ter naglico pred odhodom. Konec je prehod iz domišljjskega sanjarjenja v toplem očkovem zavetju v (vrtčevski) vsakdanjik. Vendar se vez med likoma tudi tam ne konča – to delo prikazuje umirjeno sedanost, ki ni razpeta med začetek in konec neke "velike zgodbe", če uporabim Lyotardov izraz, ampak se oglašča z vedro govornico intimne "male zgodbe". Zaključek pripovedi tako ne prinese nobene posebne razrešitve, ki bi izhajala iz dogodkov, ampak je poanta že tu, od vsega začetka, in sicer gre za ljubezen. Globlje pomenske vidike slikanice bodo sicer bolje razumeli odrasli, otroci pa bodo, to je gotovo, brez težav občutili velik čustveni naboj slikanice, ki jih bo ponesel v osrčje izjemno tople družinske vezi.